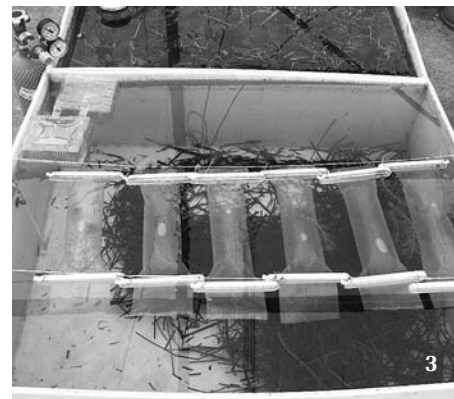

otázky pomocí cílených manipulací pastí, např. jaká je úloha jednotlivých mikrobiálních skupin v celkovém biogeochemickém koloběhu živin uvnitř pastí, zdali a jakým způsobem je rostlina schopná podíl jednotlivých mikrobiálních procesů regulovat v závislosti na limitaci živinami, nebo jak funguje zpětná vazba mezi rostlinou a mikrobiálním společenstvem.

V r. 2014 jste získala stipendium L'Oréal Pro ženy ve vědě. Jaký význam má podle Vás tento stipendijní projekt, jak v obecné rovině pro vědu v České republice, tak pro vybrané laureátky?

Stipendium L'Oréal se za dobu své existence stalo prestižním oceněním, jehož si velmi vážím, zvláště proto, že konkurence je každý rok velká. Hlavně oceňuji možnost představit svůj výzkum i laické veřejnosti: přece jen zůstává dále pravdou, že o ženách-vědkyních je méně slyšet a zejména vědecké pracovnice s dětmi si zaslouží

podpořit a motivovat k další práci. Stipendium jsem využila např. k zaplacení hlídání pro mé děti, účasti na zahraničním workshopu nebo k nákupu odborných publikací.

Děkujeme za rozhovor.

2 a 3 Pokusné pěstování sterilní (obr. 2) a nesterilní (3) bublinatky obecné (*Utricularia vulgaris*) v dialyzačních membránách (střevech) pro transkriptomické účely, ve skleníkové nádrži. Botanický ústav AV ČR, v. v. i., v Třeboni, květen 2012. Foto L. Adamec

Medaile a ocenění udělené Akademií věd ČR v roce 2015

Ve dnech 13. července, 8. října a 9. prosince 2015 předseda AV ČR prof. Ing. Jiří Drahoš, DrSc., dr. h. c., udělil významná ocenění vybraným vědeckým pracovníkům Akademie věd.

Nejvyšší ocenění *De scientia et humanitate optime meritis* obdržel prof. MUDr. Josef Syka, DrSc., dr. h. c., z Ústavu experimentální medicíny, mezinárodně uznávaný vědec v oboru neurofyziologie sluchu. Od r. 1975 vedl v Ústavu experimentální medicíny Československé akademie věd laboratoř neurofyziologie sluchu. V 90. letech se významně podílel na transformaci Akademie věd a celé české vědy jako místopředseda Rady vlády pro vědeckou činnost a vývoj technologií (1993–2000). Působil jako předseda Grantové agentury ČR (2000–08), člen Akademické rady AV ČR (1992–93, 2001–09) a ředitel Ústavu experimentální medicíny (1993–2000). Založil Českou společnost pro neurovědy (byl jejím prvním předsedou).

Medailí Za zásluhy o Akademii věd ČR byl oceněn prom. fyz. Pavel Boháček (Fyzikální ústav), který u nás zavedl technologii pěstování monokrystalických multikomponentních granátů $Gd_3(Ga,Al)_5O_{12}$ a dále $Bi_4Ge_3O_{12}$. Přispěl také k objevu skupiny nestechiometrických hafničitanových a zirkoničitanových fosforů.

Z laureátů oborových medailí za r. 2015 zde představíme pouze osobnosti, kterým byla udělena čestná oborová medaile Gregora Johanna Mendela za zásluhy v biologických vědách.

Prof. RNDr. Karel Šimek, CSc., dr. h. c. (Hydrobiologický ústav Biologického centra), patří k nejvýznamnějším českým hydrobiologům. Zabývá se zejména vztahem mezi bakteriemi a jejich protozoálními

predátory. Nejmodernější molekulárně biologické metody kombinuje s klasickými metodami mikrobiální ekologie, hlavně fluorescenční mikroskopii. V r. 2003 byl jmenován profesorem hydrobiologie na UK v Praze, v r. 2010 mu byl udělen titul doctor honoris causa na francouzské Univerzitě Blaise Pascala v Clermont Ferrand. Od r. 1980 působí na hydrobiologickém pracovišti Akademie věd, které bylo od té doby organizační součástí několika různých ústavů (v letech 1991–2005 samostatným ústavem), od r. 1991 jako vedoucí oddělení. Úzce spolupracuje s řadou předních evropských pracovišť v oboru. Stál u zrodu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (1991), kde pomáhal vybudovat obor hydrobiologie a vychoval mnoho úspěšných následovníků. Mikrobiální ekologii vody přednáší i na několika dalších univerzitách. Je členem oborových rad doktorského studia hydrobiologie, resp. ekologie na Jihočeské univerzitě i dalších univerzitách.

Prof. RNDr. Michaela Vorlíčková, DrSc., z Biofyzikálního ústavu, je uznávanou vědeckou osobností v oblasti studia strukturálních vlastností DNA. Její výsledky přispěly k současnému polymorfnímu obrazu této molekuly, kdy se genetická informace uložená v lineárním sledu nukleotidů promítá do specifických strukturálních uspořádání poznatelných vnějším prostředím, zejména proteiny. M. Vorlíčková přispěla ke studiu různých sekvencně závislých neobvyklých uspořádání DNA (např. levotočivá Z-DNA, paralelní dvojité šroubovice, uspořádaná jednošroubovice, triplexy nebo vlásenky). Hlavní metodou, kterou pro studium DNA používá a díky níž se stala ve vědeckém světě známou osobností, je spektroskopická metoda cirkulárního

dichroismu (CD), která je unikátně citlivá ke strukturálním změnám v nukleových kyselinách a poskytuje pro jejich jednotlivá uspořádání charakteristická spektra (představuje spektrální metodu studia prostorového uspořádání molekul). Po r. 1989 založila laboratoř CD spektroskopie nukleových kyselin, která studuje strukturální vlastnosti vybraných úseků lidského genomu, důležité z hlediska jejich funkce nebo patologie. V posledním desetiletí zkoumá zejména tetraplexová uspořádání DNA, jejichž vznik v promotorových oblastech řídí genovou expresi. V této oblasti přinesla uznávané originální výsledky.

Více najdete na: www.cas.cz/veda_a_vyzkum/oceneni/medaile/

Vysoká škola chemicko-technologická v Praze udělila medaili Emila Votočka
Při příležitosti udílení medailí AV ČR dne 9. prosince 2015 předal rektor VŠCHT prof. Karel Melzoch, Ph.D., medaili Emila Votočka prof. Ing. Vladimíru Marečkovi, DrSc. Toto ocenění získávají vynikající osobnosti, které přispěly k rozvoji vědy a vzdělanosti.

Vladimír Mareček (Ústav fyzikální chemie Jaroslava Heyrovského) je od r. 2009 místopředsedou AV ČR pro II. oblast věd o živé přírodě a chemických věd. Po studiu na VŠCHT byl přijat jako vědecký aspirant do Polarografického ústavu ČSAV. Od r. 1976 se zabývá elektrochemií rozhraní dvou nemísitelných roztoků elektrolytů. Získané poznatky jsou důležité pro fyzikální chemii i pro biologii, díky analogii kapalného rozhraní a buněčných membrán. V poslední době studuje adsorpci polárních látek na kapalných rozhraních. Výsledky publikoval v renomovaných mezinárodních časopisech. Absolvoval pracovní pobyty v USA a Itálii, přednášel na VŠCHT a PřF UK v Praze, také na Univerzitě Pardubice, působil v grantových agenturách, oborových radách a komisích. Oživil každoroční mezinárodní Heyrovského diskuse o elektrochemii a řadu jich organizoval. V letech 1993–2000 byl ředitelem Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR.